



Gemeente Renkum

Verantwoordelijk team

Staf

Nummer

Kenmerk

137150

Raad d.d.

30-09-2015

Paragraaf begroting

7

Portefeuillehouder

ir. E. (Erik) Heinrich

mr. J. (Jasper) Verstand

Steller

H. (Henk) Aalders

Datum

11 augustus 2015

Onderwerp

Stadsregio

Geadviseerd besluit

1. Toestemming verlenen voor het treffen van een gemeenschappelijke regeling, waarbij een Gemeenschappelijk Orgaan wordt ingesteld voor de samenwerking op stadsregionaal niveau, conform bijgevoegde regeling.
2. Instemmen met deelneming in de – conform bijgevoegde statuten – op te richten Stichting Economic Board regio Arnhem-Nijmegen.

Toelichting op beslispunten

De Stadsregioraad heeft op 18 juni ingestemd met de start van de liquidatiefase van de Stadsregio Arnhem Nijmegen en besloten te starten met de opheffing van de Stadsregio op het moment dat alle gemeenten een opheffingsbesluit hebben genomen.

Conform uw besluit van 28 januari hebben wij deelgenomen aan het constituerend beraad dat de oprichting van een Gemeenschappelijk Orgaan en een Triple Helix construct beoogde. De stuurgroep (bestaande uit de burgemeesters van Arnhem en Nijmegen en de voorzitter van de Stadsregio) stelt nu aan de stadsregiogemeenten voor de nieuwe regionale samenwerking op die basis vorm te geven.

Gemeenschappelijk Orgaan

Er bestaat binnen de Stadsregio Arnhem Nijmegen een breed gedragen draagvlak om ook na opheffing de regionale samenwerking voort te zetten, maar de opvattingen over de gewenste vorm van samenwerking lopen uiteen. Op voorstel van de stuurgroep wordt de regionale samenwerking voortgezet in de vorm van een Gemeenschappelijk Orgaan.

Kenmerk van een Gemeenschappelijk Orgaan is dat geen aparte juridische entiteit ontstaat maar een samenwerkingsvorm gericht op overleg en afstemming. Het is een lichte constructie zonder zware bestuursstructuur. Het portefeuillehoudersoverleg per vakinhoudelijk aandachtsgebied vormt de ruggengraat van de samenwerking. Vanuit dit overleg wordt de deelnemende gemeenten met betrekking tot hun beleid en besluitvorming geadviseerd. Er worden dus geen bevoegdheden overgedragen aan het Gemeenschappelijk Orgaan: beleid en besluitvorming blijven bij de deelnemende gemeenten liggen.

Triple Helix

De regio Arnhem Nijmegen is de laatste jaren gedaald van de vierde naar de zesde plaats op de landelijke lijst van sterkste economische regio's. De regio heeft enorme potentie maar maakt deze nog onvoldoende te gelde. Om de relatieve positie niet verder te laten verslechteren is tripartite samenwerking van overheden, bedrijfsleven en kennisinstellingen van groot belang. Ook in andere regio's is dat één van de pijlers voor profilering en economische ontwikkeling. De verbinding en betrokkenheid van de Universiteit Wageningen (WUR) en de regio Food Valley bij een Triple Helix construct wordt daarom van groot belang geacht.

Het bedrijfsleven en de kennisinstellingen hebben aangegeven een totstandkoming van een Triple Helix construct belangrijk te vinden. De stuurgroep adviseert daarom de oprichting van een Triple Helix construct: de Stichting Economic Board regio Arnhem-Nijmegen.

Een besluit tot deelneming in de Stichting Economic Board is een bevoegdheid van het college. De wet schrijft hierbij de procedure voor dat de raad in de gelegenheid moet worden gesteld eventuele wensen en bedenkingen over deze deelneming ter kennis van het college te brengen. Wij geven in het onderhavige geval een andere invulling aan deze procedure. In het kader van de afspraken met uw raad over de besturingsfilosofie en de vastgestelde Notitie (Intergemeentelijke) Samenwerking Georganiseerd, verzoeken wij u om expliciet in te stemmen met de deelneming in de Stichting Economic Board.

Beoogd effect

Gemeenschappelijk Orgaan

Het Gemeenschappelijk Orgaan richt zich op een structurele verbetering van het vestigingsklimaat voor inwoners en bedrijven in de regio Arnhem Nijmegen, in zowel nationaal als internationaal perspectief. Het Gemeenschappelijk Orgaan werkt intensief samen met de Stichting Economic Board regio Arnhem-Nijmegen.

Na afschaffing van de Wgr-plus status van de Stadsregio is voor verdere samenwerking in de regio Arnhem Nijmegen een formele basis nodig. Een Gemeenschappelijk Orgaan is bij uitstek geschikt als platform voor intergemeentelijk afstemming, waarbij tenminste op de terreinen Economie, Mobiliteit en Wonen de samenwerking concreet wordt gemaakt. Ook op andere terreinen kan overleg gevoerd worden voor zover dat bijdraagt aan het doel van de samenwerking. Er is inmiddels ook een portefeuillehoudersoverleg Duurzaamheid gestart.

Tussen de portefeuillehouders van de verschillende gemeenten zijn afspraken gemaakt over de onderwerpen die besproken worden in de portefeuillehoudersoverleggen:

1. Portefeuillehoudersoverleg Wonen: woonruimteverdeling, woningbouwplanning, regionale onderzoeken en kennisdeling.
2. Portefeuillehoudersoverleg Mobiliteit: verbeteren infrastructuur en bereikbaarheid, openbaar vervoer, overleg provincie (meerjarenprogramma mobiliteit, programma Beter Benutten). Zolang er nog geen nieuwe entiteit is waar het doelgroepenvervoer is ondergebracht blijft het portefeuillehoudersoverleg ook dit onderwerp begeleiden.
3. Portefeuillehoudersoverleg Economie: Regionaal programma werklocaties (detailhandelsbeleid en bedrijventerreinen), verbinding Triple Helix, versterken vestigingsklimaat, externe financiering (waaronder regiocontracten) en stimuleren werkgelegenheid.

Onderwerp

Stadsregio

Datum

Kenmerk

123456

Pagina

2 van 7

Overigens is er een duidelijke verbinding tussen economie en mobiliteit. Een goed vestigingsklimaat kan bereikt worden door goede bereikbaarheid. De connectie komt goed tot uitdrukking in het Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (MIRT). Het MIRT is de ruimtelijk economische leidraad waarin alle gezamenlijke ambities en projecten van de Stadsregiogemeenten zijn opgenomen. Het onderwijs en bedrijfsleven hebben eveneens input geleverd voor het MIRT. De kernwaarden van het MIRT zijn: vitale economie, aantrekkelijke leefomgeving en een goede bereikbaarheid. Daarbij wordt vooral ingezet op twee sectoren. Namelijk Health en Energy.

Arnhem, dat als faciliterende gemeente functioneert, verzorgt de inkoopfunctie voor de activiteiten van het Gemeenschappelijk Orgaan en zorgt ook voor de verrekening.

Triple Helix

Met het oprichten van de Stichting Economic Board regio Arnhem-Nijmegen wordt de samenwerking tussen overheden, bedrijfsleven en kennisinstellingen ingebed in een organisatiestructuur, waarmee wordt beoogd de (concurrentie)positie van het regionale bedrijfsleven te versterken. Dat is van direct belang voor onze gemeente. Daarbij ligt de focus op het beter benutten van kansen door het stimuleren van samenwerking tussen de sectoren Health, Energy en Food. De Stichting Economic Board regio Arnhem-Nijmegen wil haar doelstellingen realiseren door middel van een strategische uitvoeringsagenda die zal worden uitgewerkt in concrete projecten.

De Economic Board moet de economische samenwerking in de regio aanjagen, ideeën en aanwezige kwaliteiten verbinden en zowel binnen als buiten de regio ontwikkelingsrichtingen en kansen agenderen. De Economic Board stimuleert, enthousiasmeert en neemt, waar nodig, obstakels weg, door bijvoorbeeld een krachtige en gerichte lobby op de voor de regionale economie belangrijke thema's en biedt hulp bij het vinden van financiering. Het bedrijfsleven en het onderwijs hebben inmiddels eveneens een bijdrage toegezegd. Zowel financieel als in fte.s.

In het kader van het Gemeenschappelijk Orgaan is onder meer een portefeuillehoudersoverleg Economie ingesteld. De vertegenwoordiger vanuit de overheidsgeleding in de Economic Board sluit aan bij dit portefeuillehoudersoverleg om de verbinding tussen de regiogemeenten en de Economic Board te versterken. In het portefeuillehouderoverleg wordt de overheidsgeleding van de Economic Board gevoed met thema's en speerpunten vanuit de brede regio.

Voor het uitvoeren van de taken van het Gemeenschappelijk Orgaan is een inwonersbijdrage nodig van € 1,50 waarvan € 1,00 zal dienen voor financiering van de Stichting Economic Board regio Arnhem-Nijmegen. De inwonerbijdrage voor de Economic Board is overigens onvoldoende om te kunnen komen tot investeringen, bijvoorbeeld in het bieden van cofinanciering op projecten. Wil de Economic Board aanspraak kunnen doen op externe financieringsbronnen, zoals subsidieregelingen of fondsen, dan zal altijd om een substantiële cofinanciering van de betrokken partners (gemeenten/bedrijven) gevraagd worden.

Kader

Uw besluit staat in het teken van de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen. Na afschaffing van de Wgr-plus status van de Stadsregio zal deze geliquideerd worden.

Onderwerp

Stadsregio

Datum

Kenmerk

123456

Pagina

3 van 7

Om aan de wens van voortzetting van regionale samenwerking tegemoet te komen is besluitvorming over vorm, inhoud en financiering noodzakelijk.

Argumenten

Gemeenschappelijk Orgaan

Een Gemeenschappelijk Orgaan is bij uitstek geschikt als platform voor intergemeentelijke afstemming. Een Gemeenschappelijk Orgaan is een lichte en flexibele samenwerkingsvorm waarin de democratische controle op de besteding van de ingebrachte middelen is gewaarborgd.

De regionale samenwerking in de Stadsregio heeft ons belangrijke voordelen opgeleverd. Het is niet in het Renkums belang nu niet deel te nemen aan het Gemeenschappelijk Orgaan.

In het coalitieakkoord is opgenomen dat de Stadsregio een zo efficiënt en klein mogelijke organisatie moet worden. Met de oprichting van een Gemeenschappelijk Orgaan wordt daaraan tegemoet gekomen.

In de notitie (Intergemeentelijke) Samenwerking Georganiseerd wordt gesteld dat bij samenwerking elke opgave/kans steeds op de meest effectieve en efficiënte wijze moet worden aangepakt. Door middel van een Gemeenschappelijk Orgaan kan dat gewenste maatwerk worden geleverd en de eigenheid van de gemeente worden gewaarborgd.

Triple Helix

De regio Arnhem Nijmegen heeft economische potentie, maar maakt de daarbij behorende kansen onvoldoende te gelde. Regionale groeicijfers en de positie van de regio op (inter)nationale ranglijsten wijzen op een daling van de economische prestatie. Om regionale kansen te pakken is samenwerking noodzakelijk.

Triple Helix richt zich op de samenwerking tussen ondernemers, kennisinstellingen en overheden waarbij alle partners bijdragen aan een aantrekkelijke sterke economische regio. Door het bundelen van krachten en aanbrengen van verbindingen wordt gewerkt aan groei van de werkgelegenheid en een betere (internationale) concurrentiepositie. De belangrijkste taak van de regionale Triple Helix is vanuit eigen kracht een economische duurzame ontwikkeling in de regio Arnhem-Nijmegen te stimuleren.

Één van die projecten die wij hebben aangemeld is de triple helix samenwerking in het Powerlab in Oosterbeek. In het Powerlab is een samenwerking ontstaan tussen HAN/ROC, gemeenten en bedrijven. Deze sluit bovendien goed aan op de sector Energy wat een van de speerpunten van de regio is. Deze ontwikkeling in het Powerlab kan verder versterkt worden door de Economic Board. Dit is belangrijk in verband met de versterking van het bedrijventerrein Arnhem Buiten.

De regio richt zich op de versterking van de brede basiseconomie en focust op de groeisectoren Health en Energy met daarbij een sterke verbinding met de regio Food Valley. De betrokkenheid van de WUR en Foodvalley bij de Triple Helix verstevigt onze (economische) positie als kern gelegen tussen Food Valley en de regio Arnhem Nijmegen.

Het stedelijk gebied fungeert als de motor voor de economie in de gehele regio. De steden zijn ook voor de inwoners van onze gemeente van belang in het licht van o.a. opleidingen, werkgelegenheid. Ongeveer driekwart van onze inwoners werkt buiten onze gemeente.

Onderwerp

Stadsregio

Datum

Kenmerk

123456

Pagina

4 van 7

Een versterking van het economisch klimaat in de regio betekent ook de versterking van de economie in de gemeente Renkum. Wij zijn ons ervan bewust dat dit lastig te kwantificeren is. Aansluiting op de Triple Helix en regionaal denken is belangrijk om als kleinere gemeente hierop voldoende aansluiting te houden bij de versterking en ontwikkeling van de regionale economie.

Als het stedelijk gebied economisch goed functioneert (bijvoorbeeld door het aanbieden van goede opleidingen en voldoende werkgelegenheid) dan trekt dat jongeren. Zij zullen op het moment dat ze een gezin gaan stichten naar de omgeving trekken om daar te gaan wonen. Onze gemeente kan daar als prachtige woongemeente een belangrijke bijdrage aan leveren en van profiteren. Daarnaast is goed scholing van belang om meer mensen aan het werk te krijgen. Hiervoor is een goede samenwerking tussen het bedrijfsleven en onderwijs van belang. Op regionale schaal moet gekeken worden wat de knelpunten en kansen zijn op dit vlak. Arbeidsmarkt is bij voorbaat niet lokaal maar regionaal, pendelstromen lopen kriskras door de regio. We hebben de regio nodig om hier ferme stappen in te kunnen zetten.

Om krachtig door te pakken op de samenwerking is gestructureerd overleg noodzakelijk tussen de drie O's: onderwijs, overheid en ondernemers. De oprichting van de Stichting Economic Board regio Arnhem-Nijmegen voorziet daarin.

In de thematische fondsen van de EU (zoals duurzame energie en arbeidsmarkt) zit veel geld. Om daarvoor in aanmerking te kunnen komen is gezamenlijk beleid belangrijk. Tegenwoordig is het voornamelijk van belang om te richten op innovatie en het leggen van verbindingen. Daar hebben we de regio voor nodig. Om in aanmerking te komen dienen gemeenten in te zetten op regionale samenwerking en het vormgeven van een gemeenschappelijke regionale agenda in Triple Helix-verband.

Kantttekeningen

Gemeenschappelijk Orgaan

Een Gemeenschappelijk Orgaan is geen rechtspersoon en heeft dus geen verordenende bevoegdheden. Deze bevoegdheden kunnen ook niet bij mandaat aan een Gemeenschappelijk Orgaan worden overgedragen en zullen steeds apart moeten worden opgehaald bij gemeenten. Dat maakt de samenwerking wel wat omslachtiger, maar waarborgt maximale invloed vanuit de gemeenten.

Het voorzitterschap van het Gemeenschappelijk Orgaan wordt bij toerbeurt vervuld door de burgemeesters van Arnhem en Nijmegen, telkens voor een periode van vier jaar. Een alternatief zou kunnen zijn om dit per twee jaar te rouleren, zodat in één bestuursperiode beide burgemeesters betrokken worden bij het overleg in het Gemeenschappelijk Orgaan.

Triple Helix

Deelname van de overheden in de Stichting Economic Board regio Arnhem-Nijmegen werpt vragen op over hun rol. De overheid zou vooral een meer faciliterende rol op zich moeten nemen en ruimte moeten bieden aan het bedrijfsleven en de kennisinstellingen. Daarom zou de overheid ook niet het voorzitterschap van de Stichting moeten opeisen maar deze tweejaarlijks moeten laten rouleren tussen kennisinstellingen en bedrijfsleven. Wij zullen dit inbrengen via het portefeuillehoudersoverleg Economie.

Onderwerp

Stadsregio

Datum

Kenmerk

123456

Pagina

5 van 7

Wij hebben ons de afgelopen tijd regelmatig hard gemaakt voor een zo beperkt mogelijke rol van de overheden. Echter, door onderwijs en bedrijfsleven is aangegeven de Triple Helix niet te kunnen realiseren zonder een initiërende rol voor de overheid. Mede hierom en omdat de Triple Helix nog verder uitgewerkt moet worden stellen wij voor om voor een periode van drie jaar te participeren in de Stichting Economic Board regio Arnhem-Nijmegen. Dat geeft de Triple Helix de mogelijkheid om zich te ontwikkelen. In die periode moet ook duidelijker worden hoe de gemeente Renkum meeprofiteert van de verbeterde samenwerking onderwijs, ondernemers en bedrijfsleven. Het is in onze ogen ook van belang met zoveel mogelijk gemeenten deel te nemen in deze economische samenwerking. Indien we niet zouden deelnemen is dit niet bevorderlijk voor de onderlinge solidariteit tussen gemeenten en de versterking van de regionale economie.

Draagvlak

Er is breed draagvlak bij de gemeenten in de regio om de samenwerking in de regio Arnhem Nijmegen voort te zetten middels een Gemeenschappelijk Orgaan.

Het bedrijfsleven en de kennisinstellingen hebben aangegeven de totstandkoming van een Triple Helix construct belangrijk te vinden.

De provincie Gelderland verwacht dat de gemeenten zich gaan organiseren op het terrein van wonen, mobiliteit en economie, omdat zij een intergemeentelijke aanpak op deze terreinen noodzakelijk acht.

Aanpak/Uitvoering

Nadat u zich aan de hand van dit voorstel heeft uitgesproken zullen de gemeenten die daartoe hebben besloten tot oprichting van het Gemeenschappelijk Orgaan overgaan en zal Renkum toetreden tot de Stichting Economic Board regio Arnhem-Nijmegen.

Communicatie

Geen bijzondere media-aandacht

Financiële consequenties

Uitgangspunt voor de financiering van het Gemeenschappelijk Orgaan is een volledige verrekening van de jaarlijkse kosten over de deelnemende gemeenten via een inwonersbijdrage. De geraamde kosten zouden leiden tot een bijdrage van € 1,67 per inwoner per jaar. In de Stadsregioraad zijn door een aantal gemeenten kanttekeningen geplaatst bij deze inwonersbijdrage. Aan de hand daarvan is door de stuurgroep kritisch gekeken naar de opbouw van de kosten en wordt nu voorgesteld om de inwonersbijdrage niet boven €1,50 uit te laten stijgen. Voor 2016 is die bijdrage van € 1,50 per inwoner toereikend, waarbij het noodzakelijk is kritisch te zijn op de kosten. De hoogte van de inwonersbijdrage zal onderwerp zijn van de voor eind 2016 aangekondigde evaluatie van de samenwerking.

Voor het uitvoeren van de taken werd jaarlijks door de Stadsregio een bedrag van € 3,07 per inwoner in rekening gebracht. Op basis van de voorgestelde bijdrage van € 1,50 per inwoners betekent dit in 2016 een voordeel van ca. € 50.000,-

Juridische consequenties

Voor het treffen van een gemeenschappelijke regeling door is de toestemming van uw raad nodig (artikel 1 lid 3 Wet gemeenschappelijke regeling). Het besluit tot deelneming in een Stichting is een bevoegdheid van het college (artikel 160 lid 2 van de Gemeentewet).

WMO-aspecten

n.v.t.

Duurzaamheid

n.v.t.

Effect op vermindering regeldruk

Geen.

Alternatieven

1. Niet besluiten om de regionale samenwerking op de schaal van de Stadsregio middels een Gemeenschappelijk Orgaan voort te zetten, maar uit te spreken dat Renkum voorstander is van een andere wijze van regionale samenwerking bij voorbeeld door middel van een zwaarder juridisch construct als een Openbaar Lichaam.
2. Niet instemmen met deelneming in de Stichting Economic Board regio Arnhem-Nijmegen.

Bijlagen bij dit voorstel:

1. Brief stuurgroep dd 5 juni
2. Uitgangspunten en spelregels begrotingsopbouw juli 2015
3. Concept verslag constituerend beraad d.d. 5 maart
4. Concept verslag constituerend beraad d.d. 28 april
5. Voorstel Gemeenschappelijk Orgaan van de stuurgroep d.d. 27 mei
6. Voorstel Triple Helix samenwerking van de stuurgroep d.d. 27 mei